

Sygn. akt VII U 261/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Ołtarzewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Alicja Jarzyna

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2014 r. w Gdańsku

sprawy M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 30 grudnia 2013 r. nr (...) - (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 261/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 30 grudnia 2013r. odmówił ubezpieczonemu M. W. prawa do świadczenia przedemerytalnego podnosząc, że wnioskodawca nie wykazał 40-letniego okresu zatrudnienia i nie złożył wymaganego zaświadczenia z PUP potwierdzającego 6-cio miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych oraz informacji, że nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny podjęcia propozycji pracy. Pozwany podał też, iż do stażu pracy nie uwzględniono okresu 20.01.1975r. – 31.12.1982r. z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym (...), bowiem pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego do ubezpieczeń społecznych, a jego zeznania nie zawierają informacji dlaczego zaniechał tego zgłoszenia.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji domagając się uwzględnienia do stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 20.01.1975r. do 31.12.1982r.

Organ ubezpieczeniowy w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał stanowisko prezentowane w zaskarżonej decyzji, a ponadto wskazał na brak dowodu potwierdzającego istnienie gospodarstwa rolnego (...) w spornym okresie.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. W. urodzony dnia (...), w dniu 06 grudnia 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o świadczenie przedemerytalne. Na dzień złożenia wniosku ubezpieczony wykazał 32 lata, 1 miesiąc i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Decyzją z dnia 30 grudnia 2013r. zaskarżoną w niniejszym postępowaniu, pozwany odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia przedemerytalnego wskazując, iż wnioskodawca nie wykazał 40-letniego okresu zatrudnienia na dzień rozwiązania stosunku pracy zatrudnienia i nie złożył wymaganego zaświadczenia z PUP potwierdzającego 6-cio miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych oraz informacji, że nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny podjęcia propozycji pracy.

Ubezpieczony był zatrudniony w Zakładach (...) do dnia 23 października 1973r. Następnie odbywał zasadniczą służbę wojskową, w czasie której w lipcu 1974r. uległ wypadkowi. Wskutek tego wypadku doznał on złamania prawego podudzia i urazu lewej dłoni. W styczniu 1975r. ubezpieczony został zwolniony z wojska i wrócił do domu. Mieszkał wówczas na terenie PGR S..

Ubezpieczony nie ubiegał się o zatrudnienie w PGR, m.in. z uwagi na wątpliwości czy zostałby dopuszczony do pracy z uwagi na stan zdrowia. Podjął więc pracę u F. K., który był właścicielem gospodarstwa rolnego. Według ustnej umowy zawartej między F. K. a ubezpieczonym, ubezpieczony miał pracować w gospodarstwie rolnym przy różnych pracach fizycznych po 8 godzin dziennie, za wynagrodzeniem miesięcznym 1100zł, później 1200zł. W okresach spiętrzenia prac polowych tj. w czasie żniw i wykopków buraków pracodawca wypłacał ubezpieczonemu również premie, przez co jego wynagrodzenie wynosiło 3000zł miesięcznie. Wynagrodzenie pomniejszono o koszty wyżywienia ubezpieczonego. Po przekazaniu gospodarstwa rolnego córce F. K. – T. K. ubezpieczony pracował na jej rzecz na tych samych warunkach jak wcześniej dla jej ojca. W okresie pracy w gospodarstwie rolnym ubezpieczony nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako pracownik. W okresie spornym był on jedynym pracownikiem w tym gospodarstwie, choć od 1977r. pracował tam również zięć F. K. oraz jego córka.

Od dnia 17 marca 1983r. ubezpieczony został zatrudniony w Stoczni (...) w T. na stanowisku uczeń spawacz, spawacz i pracował tam do dnia 21 lutego 1995r.

Ostatnie zatrudnienie ubezpieczonego ustało z dniem 10 sierpnia 2013r. wskutek wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas określony przez zakład pracy w związku z wcześniejszym zakończeniem prac.

W dniu 12 sierpnia 2013r. ubezpieczony zarejestrował się jako bezrobotny w Powiatowym Urzędzie Pracy w T., z prawem do zasiłku od dnia 20 sierpnia 2013r. Okres 6 miesięcy pobierania zasiłku upłynął 20 lutego 2014r. Zaświadczenie z PUP w powyższym zakresie ubezpieczony uzyskał dnia 11 marca 2014r. Ponadto dnia 04 marca 2014r. ubezpieczony uzyskał również zaświadczenie z PUP w T., że w okresie rejestracji nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny podjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia oraz innej pracy zarobkowej.

Oba w/w zaświadczenia ubezpieczony złożył dopiero na rozprawie w dniu 08 maja 2014r.

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o akta rentowe ubezpieczonego, jego zeznania – uznając je za wiarygodne w takim zakresie, w jakim posłużyły do ustaleń faktycznych – oraz zaświadczenia z PUP (k.18).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr 120, poz. 1252) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn. W myśl ust. 2 za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1,

uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.).

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Ubezpieczony nie spełnia wyżej wymienionych przesłanek, bowiem nie spełnia on warunku posiadania 40-letniego okresu zatrudnienia, a nadto zarówno w dacie złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne, jak i w dacie wydania zaskarżonej decyzji nie złożył on wymaganego zaświadczenia z PUP, bowiem nie upłynął okres 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Wymagane prawem zaświadczenia złożył dopiero na rozprawie, po ponad 30 dniach od ich wydania.

Ubezpieczony nie wykazał również 40 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r., 1440 ze zm.) przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również jako okresy składkowe – przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż wnioskodawca w spornym okresie świadczył pracę w gospodarstwie rolnym (...) i jego córki na przełomie października i listopada 1975r., jednakże nie zdołało wykazać, iż wnioskodawca był domownikiem rolnika lub też, iż podlegał ubezpieczeniu społecznemu w związku ze świadczeniem pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie stosunku pracy łączącego go z właścicielem gospodarstwa rolnego. Brak obowiązku ubezpieczenia społecznego w spornym okresie dotyczył tylko domowników rolników, natomiast osoby świadczące pracę w ramach stosunku pracy podlegały ubezpieczeniom społecznym w ZUS.

Ubezpieczony reprezentowany przez fachowego pełnomocnika nie przedstawił żadnego dowodu w zakresie wielkości gospodarstwa rolnego (...) w spornych latach, ani też kiedy nastąpiła zmiana właściciela. Nie wskazał też podstawy prawnej uzasadniającej uwzględnienie odwołania.

W ocenie Sądu ubezpieczony, nie mając innych źródeł utrzymania, świadczył pracę w gospodarstwie rolnym jako pracownik najemny, choć buzi wątpliwości Sądu rozmiar tegoż zatrudnienia zważywszy z jednej strony na stan zdrowia ubezpieczonego, który po wypadku obawiał się czy uzyska zaświadczenie o zdolności do pracy, z drugiej zaś mając na względzie, iż przed zatrudnieniem ubezpieczonego i po jego odejściu z pracy nikogo innego nie zatrudniano. Modernizacja i mechanizacja gospodarstwa nie może stanowić takiego wytłumaczenia skoro kombajn do buraków zakupiono na kilka lat przed odejściem ubezpieczonego, a ponadto w tym czasie był już w gospodarstwie zięć F. K..

Kwestia pracy w gospodarstwie rolnym była wielokrotnie przedmiotem rozważań w orzecznictwie sądowym. Wątpliwości budziło zaliczenie pracy w gospodarstwie rolnym uczniowi, który nie spełnia kryteriów pojęcia "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r., tj. osobie bliskiej rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa albo w bliskim sąsiedztwie

oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. W judykaturze wykształcił się pogląd, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983 r.) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności:

1) wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r. oraz

2) czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie. Zob. wyrok SA w Poznaniu z dnia 24 stycznia 1996 r., III AUr 833/95 (OSA 1998, z. 4, poz. 15) i wyroki SN: z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96 (OSNAPiUS 1997, nr 23, poz. 473); z dnia 13 stycznia 1998 r., II UKN 433/97 (OSNAPiUS 1998, nr 22, poz. 668); z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98 (OSNAPiUS 1999, nr 24, poz. 799); z dnia 18 lutego 1999 r., II UKN 491/98 (OSNAPiUS 2000, nr 8, poz. 324, notka); z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 190/90 (OSNAPiUS 2001, nr 4, poz. 122, notka); z dnia 3 grudnia 1999 r., II UKN 235/99 (OSNAPiUS 2001, nr 7, poz. 236, notka); z dnia 10 maja 2000 r., II UKN 535/99 (OSNAPiUS 2001, nr 21, poz. 650); z dnia 12 maja 2000 r., II UKN 538/99 (OSNAPiUS 2001, nr 21, poz. 651); z dnia 27 czerwca 2000 r., II UKN 612/99 (OSNAPiUS 2002, nr 1, poz. 21, notka); z dnia 3 lipca 2001 r., II UKN 466/00 (OSNPUSiSP 2003, nr 7, poz. 186).

Wnioski wypływające z lektury powołanego wyżej orzecznictwa pozwalają na uwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym także wówczas, gdy praca ta faktycznie nie była codziennie wykonywana, lecz wnioskodawca gotów był tę pracę codziennie wykonywać w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie, tj. był dyspozycyjny w tym zakresie. W praktyce oznacza to konieczność zamieszkiwania wnioskodawcy co najmniej w pobliżu gospodarstwa rolnego. Z oczywistych względów kryteriom tym zazwyczaj nie będzie odpowiadała praca domownika, tj. najczęściej dziecka rolnika, które uczyło się w szkole położonej w innej miejscowości niż miejsce gospodarstwa rolnego.

Ubezpieczony nie prowadził z rolnikiem wspólnego gospodarstwa domowego, jakkolwiek zeznał, iż w ciągu tygodnia tam przebywał i otrzymywał wyżywienie, ale za wyżywienie potrącano odpowiednią kwotę z wynagrodzenia.

W stosunku do ubezpieczonego jako pracownika w gospodarstwie rolnym nie może mieć zastosowania powołany wyżej art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z kolei wobec faktu, że jako pracownik zatrudniony w ramach stosunku pracy nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w spornym okresie, okres ten nie może być zaliczony do stażu pracy zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1a w/w ustawy.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd oddalił wniosek ubezpieczonego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków F. K. i T. K. mając na względzie, że w okolicznościach faktycznych sprawy nawet potwierdzenie przez świadków okoliczności, o których mówił ubezpieczony, nie wpłynęłoby na uwzględnienie odwołania, a jedynie przedłużyłoby postępowanie.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z wyżej wskazanymi przepisami orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSO Maria Ołtarzewska

Z

1. (...)

2. (...)

(...)